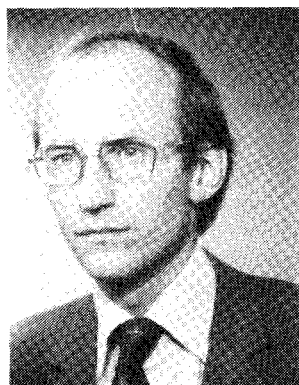

De afbeelding is een grafische weergave van tekst, mogelijk een woordwolk of een soortgelijke data-visualisatie, die de inhoud van de tekst reflecteert.

Het kind van de rekening

door mr. H. Franken

**DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN**

Bezuinigen moet. Hierover bestaat een grote mate van overeenstemming. Velen ervaren echter, dat inleveren ook pijn doet. De pijn moet daarom zo eerlijk mogelijk worden 'verdeeld'. Daartoe moeten belangen worden afgewogen en maatschappelijke waarden opnieuw op hun functie en betekenis worden gezien. Bij het maken van deze politieke keuzen spelen vele rationele factoren een rol, zoals het effect van de maatregel, de consequenties voor de werkgelegenheid, de mogelijkheid van alternatieve voorzieningen in de private sector en wat dies meer zij. Maar ook andere factoren zijn – zij het meestal minder openlijk – bij de afweging betrokken, zoals de druk van een achterban en de mate van assertiviteit van de groep, die de pijn moet dragen.

Een beleidsterrein waar deze laatste factoren nauwelijks of geen rol spelen is dat van de jeugdhulpverlening. Het resultaat is dan ook dat daar stevig is bezuinigd en op grond van efficiency-overwegingen maatregelen worden en zijn genomen, die ingrijpende gevolgen zullen hebben voor een zeer

kwetsbare groep in onze samenleving. Daarbij zijn in de toekomst hoge maatschappelijke kosten te verwachten: met reden kunnen we hier zeggen: penny wise-pound foolish'.

Waar gaat het om? Jeugdigen in probleemsituaties komen vaak tot crimineel gedrag. De groep 18- tot 21-jarigen 'is goed voor' ruim 18% van de geregistreerde criminaliteit. Maar ook voor het zover komt doen er zich in toenemende mate problemen voor rond schoolverzuim, incest, allochtonen en kinderen uit drugsverslaafde milieus, waar hulp en begeleiding nodig zijn.

Nu vindt de jeugdhulpverlening plaats in verschillende kaders, namelijk die van het welzijn, de volksgezondheid en de rechtstoepassing. De zorg voor dit onderwerp is dientengevolge verdeeld over twee departementen: WVC en Justitie. Het lijkt erop, dat door een overheveling van taken van Justitie naar WVC, waar immers de verantwoordelijkheid voor twee van deze drie gebieden berust, een vereenvoudiging – en kostenbesparing – kan worden bereikt. Deze schijn

bedriegt echter.

De justitiële hulpverlening vormt een noodzakelijk complement op het optreden van de kinderrechter in civielrechtelijke en strafrechtelijke zaken. Als zodanig zal dit beleidsterrein om bemoeienis van de zijde van Justitie blijven vragen, omdat de rechterlijke macht de minister van Justitie hoe dan ook zal aanspreken op de aanwezigheid van voldoende – in kwantitatieve en kwalitatieve zin – voorzieningen voor het tenuitvoerleggen van zijn uitspraken. Na de totstandkoming van het departement van WVC is het niet mogelijk gebleken de voorzieningen van jeugdhulpverlening op het terrein van de volksgezondheid te integreren met die op welzijnsterrein. Uiteenlopende financieringsystemen en ongelijke eisen en tradities op beleidsinhoudelijk terrein staan hieraan in de weg. Om overeenkomstige redenen zal ook een overheveling van taken met betrekking tot de justitiële hulpverlening – hoewel in het regeerakkoord overeengekomen – niet tot beduidende vereenvoudigingen kunnen leiden. Wel zullen fricties optreden daar, waar de minister van WVC vanuit zijn positie minder dan de minister van Justitie in staat zal zijn aan het specifiek justitiële aspect van de jeugdhulpverlening recht te doen.

Intussen behoort de jeugdhulpverlening wel in die zin een eenheid te vormen dat én in het belang van de betrokken jeugdigen én in het belang van een doelmatige besteding van middelen de planning van voorzieningen op dit gebied gecoördineerd plaatsvindt. Gezien de positie van de minister van WVC ligt het voor de hand hem daarbij de eerste verantwoordelijkheid toe te kennen. Deze verantwoordelijkheid kan worden geformaliseerd in de in voorbereiding zijnde Wet op de jeugdhulpverlening en wel in die zin dat daarbij de beleidsinhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid van de minister van Justitie voor de justitiële voorzieningen gehandhaafd blijft. Bij deze tak van hulpverlening aan minderjarigen zijn immers fundamentele rechten in het geding, zowel van de betrokken minderjarige als van anderen. Het gaat om waarborgen ten aanzien van de

individuele persoon, die op internationaal niveau zijn geformuleerd (Verdrag van Rome). De controle daarop is alleen via justitiële organen mogelijk en verantwoord.

Nu worden krachtens het regeerakkoord ruim honderd particuliere inrichtingen voor de kinderbescherming aan de justitiële sfeer onttrokken. De kinderrechters en voogdijinstellingen, die – wederom in toenemende mate – pupillen in deze inrichtingen plaatsen, verliezen daarmee de controle op het functioneren van deze tehuizen. Zullen zij dan voor meer tenuitvoerleggingen in de strafrechtelijke sfeer kiezen? Het is niet te hopen, maar het ligt voor de hand.

Bovendien wordt er in deze sector fiks bezuinigd. De raden voor de kinderbescherming bijvoorbeeld hebben de afgelopen jaren op grond van de heroverwegingsoperatie hun zeker niet ruime budget al met 13% moeten terugbrengen. Buiten de jaarlijkse kortingen (efficiencykorting 1%, bureaucratiekorting 2%) moet er voor 1987 nog eens 12 miljoen uit de jeugdbeschermingssector komen. Door deze maatregelen komt de begeleiding van een groep, die niet alleen in financiële zin tot de 'echte minima' behoort, danig in de knel. Daarbij is van belang, dat mislukte correcties op jeugdige leeftijd tot later crimineel gedrag aanleiding zullen geven. Een belasting van justitie en gevangeniswezen in de toekomst!

Maar natuurlijk: bezuinigen moet. De politici moeten prioriteiten stellen om de pijn te verdelen. De jongeren, die al weinig of geen perspectief hebben door gebrek aan opleiding, acceptatie, werk en het ontbreken van een thuisfront vormen echter geen interessante achterban. En assertief zijn ze slechts in de scene, die buiten het Binnenhof ligt. De jongere, die – helaas – tot deze groep behoort, blijkt werkelijk het kind van de rekening.

